

Bemærkninger til forslaget

Mange sociale problemer opstår og forværres på grund af gæld. Det er almindeligt at have en vis gæld, men for nogle vokser den dem over hovedet. Det er ikke beløbets absolutte størrelse, der er afgørende. For nogle kan selv forholdsvis små poster blive et uoverskueligt problem, fordi beløbet er for stort i forhold til deres betalingsevne. De bliver nødt til at låne mere og mere for at betale enhver sit. Ofte er baggrunden, at de er ramt af arbejdsløshed, sygdom eller anden indkomstnedgang, men det kan også være fejlslagne investeringer, en virksomhed, der gik ned, eller et alment overforbrug. En dag ramler korthuset, kreditmulighederne er udtømte, og personen står tilbage med en uoverskuelig gæld, som næppe nogen sinde kan betales tilbage.

Uanset årsag og skyld er det et stort problem både for den gældsramte og for kreditorerne og kan også blive det for samfundet, idet stor gæld ofte fører til en frygtelig social nedtur. I Danmark er der visse muligheder for gældssanering i de værste tilfælde, men der er en næsten total mangel på tilbud om hjælp til selvhjælp, før det kommer så langt. Ligeledes mangler der stort set enhver form for forebyggelse på trods af, at forebyggelse også her er langt bedre end »behandling«, når skaden er sket.

Det er klart, at nogle mennesker med åbne øjne stifter al den gæld, de kan komme af sted med, uden nogen sinde at drømme om at betale den tilbage. Det er ikke så meget den gruppe, dette forslag sigter imod.

Det er de mange mennesker, der uforvarende kommer ud i gældsproblemer, enten fordi de ikke kan overskue deres økonomi og lægge et budget, eller fordi de som følge af skilsmisse, indkomstnedgang eller andet ikke kan få tingene til at hænge sammen, hvor gerne de end ville. Det er her, man finder den typiske person med gældsproblemer. Derfor duer det ikke at sige, at folk bare må løse deres økonomiske problemer selv. SF mener selvsagt, at folk har et ansvar for sig selv, men fakta er også, at mange af dem, der hellere end gerne ville løfte dette ansvar, ikke magter det, når problemerne bliver for voldsomme.

SF ønsker med dette beslutningsforslag at få iværksat en indsats til forebyggelse af gældsproblemer og hjælp til løsning af gældsproblemer, mens de stadig har et overskueligt omfang. Danmark var først i Norden med en lov om gældssanering, men vi er langt bagefter de øvrige lande, når det gælder forebyggelse af gældsproblemer og afhjælpning af gældsproblemer på et tidligere tidspunkt i forløbet.

Når SF lægger op til, at regeringen skal fremlægge en redegørelse skyldes det, at der er behov for at undersøge præcis, hvorledes indsatsen skal udformes, så den bliver så effektiv så muligt inden for realistiske budgetrammer.

Nogle af de initiativer, SF lægger op til, vil koste det offentlige penge. Det gælder især muligheden for økonomisk rådgivning på bistandskontorer m.v. og en eventuel økonomisk støtte til alternativ privat rådgivning. Der er imidlertid ingen tvivl om, at en indsats her vil betyde færre sociale nedture og dermed spare det offentlige for store udgifter og tab af skatteindtægter. På sigt vil indsatsen samlet forbedre både en række personers privatøkonomi og samfundsøkonomien – ud over at give mange et bedre liv.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1.

I Sverige er over 2.000 personer uddannet i økonomisk rådgivning, og de sidder som forbrugervejledere og i socialforvaltninger. I Danmark er det begrænset, hvor meget f.eks. socialrådgivere, bankfolk og revisorer uddannes i økonomisk rådgivning for gældstruede eller -ramte. Der er ikke mindst brug for uddannelse i, hvordan man hjælper gældsramte og dårlige betalere ud af de uheldige adfærdsmønstre, de ofte hænger fast i. Det kræver igen, at rådgiverne har kendskab til sådanne adfærdsmønstre.

SF mener, der er behov for at styrke dette element i de nævnte og andre uddannelser.

Endvidere er der brug for efteruddannelsesmuligheder - også nogle, der henvender sig til f.eks. (fag)for-